

Ängsvallsprojektet - Bilder

Inventering av kärlväxter

Vid inventering syftas en linje med syftkompass och inventeringsramen läggs med jämna avstånd längs parallella linjer.

Parallella linjer där inventeringsramen läggs med jämna avstånd. Lokal Härön 6982.

Vegetationen söks noggrant igenom inom inventeringsramen, och alla arter noteras. Lokal: Ranahult.

Det är lätt att hitta arterna när vegetationen är låg, men kan vara betydligt svårare när det är högt och frodigt. Lokal: Fåglum.

Kråkvicker	
Rödsvingel	
Rödven	
Röllika	
Skallra	
Smörblomma	
Svartkämpar	
Teveronika	
Vitklöver	
Vårbrodd	
Ängsgröe	
Ängssyra	
Obest. bredbl. gräs	
Obest. smalbl. gräs	
Ruta 28	
Gulvial	
Hundkäs	
Hundäxing	
Hönsarv	
Ogräsmaskros	
Kråkvicker	
Rödsvingel	
Rödven	
Röllika	
Skallra	
Smörblomma	
Svartkämpar	
Teveronika	
Vitklöver	
Vårbrodd	

Alla arter i varje ruta noteras på en inventeringsblankett där de vanligast förekommande arterna är förtryckta, för snabbare fältarbete. Gräset är kärrgröe.

Vegetation

På torra backar går naturaliseringen fortare och slåttergynnad flora kan bli riklig. På bilden från Brunnhem 9437 syns främst prästkrage, men bland dem finns även mycket darrgräs, ängshavre, vildlin, åkervädd m.m. Rödklöver är fortfarande riklig och kommer bara sakta att bli mindre riklig, även vid bra hävd.

Jungfrulin kan bli riklig på magra och lågvuxna partier i ängsvallar. Bilden är från Högarud, en av lokalerna som utgick ur projektet eftersom den plöjdes upp efter inventeringen 2015.

En artrik men tämligen frodig vegetation på Kråkviken 9784. Några överblommade svinrot syns på bilden. Svinrot hittas mycket sällan på ängsvallar eftersom de har svårt att sprida sig och kräver mycket lång hävdkontinuitet. Detta skifte har skötts med höskörd och utan gödsling sedan 1970-talet enligt markägaren.

Kråkviken 9784. I mer lågvuxna partier är det stort inslag av jungfrulin, ängsvädd, svartkämpar, gökärt m.m.

Inventerad ruta i Kråkviken 0358. Vegetationen är helt naturaliserad. Även om det inte ser allt för imponerande ut på bilden så finns det en hel del positiva arter i rutan. Följande arter noterades i denna ruta: Rödsvingel, rödven, vårbrodd, ängssvingel, tuvtåtel, skogsnäva, gökärt, blodrot, harstarr, älggräs, blekstarr, hirsstarr, humleblomster, vitsippa, fårsvingel, kärrfräken, skogsfräken och darrgräs.

I vegetation som ännu domineras av insådda gräs och andra kvävegynnade gräs har örterna ofta mycket svårt att konkurrera. Det krävs kontinuerligt god hävd för att få bra utveckling. På bilden är det en punkt i Nol 6363 år 2017. Objektet såg ut att ha ganska god potential 2014, men för svag hävd och vildsvinsbesök har givit ett negativt resultat för vegetationen.

En helt naturaliserad och artrik vegetation vid Ranahult. Fortfarande är marken något kvävepåverkad så att gräshöjden är ganska hög, med inslag av smörblommor och ogräsmaskros. Men på bilden syns också en riklig förekomst av darrgräs och rödven.

Vid Ranahult finns det i ängsvallen fläckvis stor förekomst av de krävande slåtterängsarterna ängsnattviol och vildlin. De hittar man mycket sällan i en ängsvall.

Naturaliserad vegetation i Ranahult, på denna punkt dominerat av bl.a. jungfrulin, svartkämpar och fyrkantig johannesört.

Ängsvallarna i Skog domineras på stora ytor av rödsvingel, vilket är ett konkurrensstarkt gräs som gör det svårt för ängsarter att etablera sig. Det behövs i sådana fall intensivt efterbete. Närmast i bilden syns en yta där andra arter tagit över, och då även prästkrage etablerat sig. I bakgrunden dominerar rödsvingel.

På kalkrik mark kan naturaliseringen gå mycket fortare. På ängsvallen vid Skogastorp finns det ytor med mycket gullviva och rosettjungfrulin samtidigt som det finns kvar mycket kvävegynnade arter som ogräsmaskros, smörblomma och tusensköna. På sådan mark kan god hävd snabbt ge en mycket bra utveckling av floran, medan en bristande hävd istället ger kvävearterna en fördel.

Olika ängsvallar domineras av olika arter, beroende på vilka som lyckats etablera sig först, när vallarterna börjat försvinna. På Åfärd domineras vegetationen som synes på bilden av mandelblomma, smörblomma och ängsskallra. Andra dominanter här är vårbrodd, rödven, ogräsmaskros och ängssyra.

På den torraste delen av ängsvallen vid Åfärd är dominansen av ängsskallra stor. Eftersom detta gör att gräset fläckvis försvinner helt, ger det möjlighet till många andra arters frön att gro. På bilden syns även flockfibbla, fyrkantig johannesört, vårbrodd, vitklöver och smörblomma.

Arter

Åkervädd och luddhavre i ett hav av darrgräs. Brunnhem 9437.

Både åkervädd och darrgräs är mycket slåttergynnade. De tål något högre näringsnivåer än de mest krävande arterna och kan därför bli rikliga på ängsvallar.

Grönvit nattviol. En av få slåttergynnade arter som blir vanligare i dagens landskap. Är ganska tålig mot lite högre näringsnivåer. Sprider sig lätt till ängsvallar där den kan bli vanlig. Lokal: Fåglum.

Ängsnattviol är mycket mer krävande än grönvit nattviol när det gäller hävdkontinuitet och låga näringsnivåer. Mycket slåttergynnad. En mycket fin indikatorart och ovanlig på ängsvallar. Lokal: Ranahult.

Darrgräs. Mycket slåttergynnat gräs som kan bli rikligt på ängsvallar.

Ängsskallra. Skallror och andra halvparasiter är mycket viktiga i ängsmarker, eftersom de tar ner gräshöjden och ger mer utrymme för andra lågvuxna ängsarter. Ängsskallra bedömer vi ger en större sådan effekt än höskallra.

Ångsskallra blir snabbt mycket riklig på ängsvallar med höskörd. Skötseln med slåttermaskin och hövändare skapar en maximal fröspridning. Lokal: Åfärd.

Höskallra kan bli mycket dominant i ängsvallar som sköts med höskörd. Den är mer iögonenfallande än ängsskallra, eftersom den har större och ljusare blomhuvud. Lokal: Fåglum.

Jungfrulin är mycket slåttergynnad och kan bli riklig på magra partier av ängsvallar där vegetationshöjden är låg.

Stor blåklocka och prästkrage är mycket slåttergynnade arter med en lågvuxen matta av småblad som undkommer slåttern. Prästkrage är mer störningsgynnad och ganska kvävetålig, och kan bli riklig ganska snart efter markbearbetning, om det inte har såtts in vallgräs. Stor blåklocka är mer krävande och behöver lite magrare mark och längre hävdkontinuitet. På bilden bland annat även darrgräs, vitmåra, svartkämpar, rödven och smörboll.

Objekt

Bolum vid inventeringen i maj 2014. En ganska gräsdominerad vegetation med stort inslag av örter på torrare partier. På bilden väddklint, käringtand, mandelblomma m.m.

Ungefär samma plats vid Bolum i juni 2017. Nu ser man hur dominerande höskallran är när den väl börjat blomma.

Fåglum 3706 i förgrunden, och 5820 i bakgrunden. Höskallra dominerar.

Fåglum 3706 i juni 2017, med markägare och ängsvallsskötaren Ove Eriksson i ett hav av höskallra.

Brunnhem 9437. Ett varierat objekt. Ännu ett stort inslag av kvävearter och andra triviala arter, men med stort inslag av indikatorarter. På bilden lite prästkrage och ängsskallra i vegetation som domineras av bl.a. ängssvingel, rödklöver, ogräsmaskrosor och smörblomma.

De torraste ytorna av Brunnhem 9437 hyser en kalkgynnad flora. På bilden rödkämpar.

På Härön ligger ängsvallarna omgivna av berg. Objekt 6982 är smal och v-formad. Vegetationen är frodig, men trots detta mycket artrik och varierad. En stor förekomst av ängslost. Tidigare slåtter och kortvarigt men intensivt efterbete skulle behövas för att minska konkurrensen från de frodiga gräsen.

Härön 4280 är större men floran liknar den norra ängsvallen på stora delar.

Klippan söder. En liten ängsvall som på tre sidor begränsas av skog, vilket gör den beskuggad. Det isolerade läget gör det svårt för ängsarter att spridas hit naturligt. Foto efter slåttern.

2014 var Kråkviken 9784 dominerad av ängsskallra på stora ytor. På bilden även ormröt.

2017 var hade ängsskallran minskar dramatiskt på Kråkviken 9784, av okänd anledning.

Delvis har vegetationen vid Ranahult ännu ett stort inslag av kvävegynnade arter. Men det är rikligt med blommande örter och vegetationshöjden är mycket låg, vilket visar på en mycket god hävd, och att de mer krävande arterna har chans att sprida sig även dit.

En mager yta vid Ranahult med stor förekomst av ängsnattviol.

Ängsvallen Skog 0372 omges till stor del av artrika välskötta slätterängar.

Sävshult 4147 som senast varit plöjd av samtliga ängsvallar. Floran har naturaliserats mellan 2014 och 2017. Längst upp på kullen har floran utvecklats mest förmodligen på grund av att det är torrare där.

Efterbetande stut vid Sävshult 4147 samt brukaren Jan Sävbrink. Längre upp i backen syns spåren efter vildsvin som bökat under vintern.

Tovarp söder i maj 2014. Ängsvallen är liten och ligger mellan en artrik torrängsås som syns i högra halvan av bilden, samt ett dike till vänster. Kvävepåverkan är stor, och hävden har varit dålig. Vegetationen är mycket artfattig, och bilden domineras av hundkåx.

Samma plats i maj 2017. Ängsvallen har skötts väl med slåtter och efterbete under 2014-2016 vilket resulterat i mycket lägre vegetationshöjd och en artrikare flora. Fortfarande domineras det dock av kvävegynnad flora med bl.a. ogräsmaskros. Två saker som lurar ögat på bilden är att våren var mycket torrare 2017, samt att insektslarver hade ätit av alla hundkåx.

Slätterängar

En av de artrika slätterängar som inventerades som jämförelseobjekt 2015 var Kurebo. Detta var det objekt som hamnade högst eller närapå i de flesta diagram över kärlväxtinventeringen i projektet. Bilden domineras av slättergubbe, men man ser även prästkrag, svinrot, vitmåra, kärtistel, ängsnattviol, kärrfibbla och i bakgrunden gräsull.

Slåtterängen Kurebo med slåttergubbe, prästkrage, svinrot, vitmåra, åkervädd m.m.

Slåtterängen Kurebo med slåttergubbe, jungfrulin, ängsnattviol, ormröt, blodröt, lundstarr, liten blåklocka m.m. Här finns även skott av björk, vilket är lite typiskt, eftersom vi fann att inslag av vedväxter är betydligt rikligare i slåtterängar än i ängsvallar. Detta är inget problem så länge hävden är tillräckligt god för att hindra igenväxning.

Insåddsförsök

Insådd 2015

*En cirkel med en meters diameter märks ut, och grästorven grävs upp till ca 5 cm djup.
Lokal: Klippan söder.*

En punkt där grästorven grävs upp på en cirkel med en meters diameter. Så mycket jord som möjligt slås och skakas ur torvorna innan de förs bort. I bakgrunden syns nästa punkt längs linjen, där förna och mossor är bortkrattad. Lokal: Skog 0372

Det är en kompakt rotfilt som blir kvar när jorden skakats ur. Det är inte lätt för nya plantor att etablera sig i denna hårda konkurrens.

Jord som skakats ur torvorna krattas ut i sågropen. Lokal: Åfärd

Tårtbitar markeras i jorden. En för varje art som ska sås in. Lokal: Klippan söder

Den grävda cirkeln. Frön myllas lätt ner i jorden genom att platta till jorden med kratta för att undvika att allt för många frön, framförallt de med pensel, flyttas av vind.

En gräsmatteluftare tar effektivt bort mossor och förna, vilket gör att frön kan ramla ner på jorden. Så behandlades de punkter i undersökningen som kallas krattade.

På bilden sker insådd i en av de obehandlade cirkelarna. Pinnen markerar cirkelns mittpunkt. I krattade eller obehandlade cirklar sprids fröna från alla arter i hela cirkeln. Lokal: Klippan söder

I förgrunden syns den första grävda cirkeln, och de andra på rak linje i bakgrunden: Grävd-Krattad-Grävd-Orörd-Grävd-Krattad-Grävd. Det går också att se att cirkeln är indelad i olika "tårtbitar" för att lättare följa upp respektive arts insåddsresultat. Lokal: Klippan söder

Uppföljning 2016

De taggiga bladen är brudborste som såtts in. Bladen är 1-3 cm vid denna uppföljning i juni året efter insådd. Andra arter på bilden är svartkämpar och liten blåklocka, vilka är kvarstående eller självspridda. Punkt där grässvålen är bortgrävd. Lokal: Klippan söder

Bladrosetter av insådd åkervädd vid uppföljning i juni året efter insådd. Bladen är ett par cm stora. Andra arter på bilden är bergsyra och rödsvingel, vilka är kvarstående eller självspridda. Punkt där grässvålen är bortgrävd. Lokal: Klippan söder

Bladrosetter av insådd svinrot vid uppföljning i juni året efter insådd. Bladen är 2-4cm stora. Punkt där grässvålen är bortgrävd. Lokal: Åfärd.

Bladrosetter av insådd slättergubbe vid uppföljning i juni året efter insådd. Bladen är ca 1 cm stora. Andra arter på bilden är bergsyra, rödsvingel och majveronika, vilka är kvarstående eller självspridda. Punkt där grässvålen är bortgrävd. Lokal: Åfärd.

Bladrossetter av insådd slättergubbe. Bladen är ca 2 cm. Till vänster även en insådd stor blålocka och ängsskallra i övre vänstra hörnet. Notera hur klen skallran blir när det saknas gräsroter att parasitera på. Punkt där grässvålen är bortgrävd. Lokal: Skog

Bladrossetter av insådd sommarfibbla vid uppföljning i juni året efter insådd. Bladen är ca 3-8 cm stora. Andra arter på bilden är bl.a. svartkämpar, fyrkantig johannesört och brunört, vilka är kvarstående. Punkt där grässvålen är bortgrävd. Lokal: Klippan söder

Bladrosetter av insådd rödklint vid uppföljning i juni året efter insådd. Bladen är ca 2-8 cm stora. Punkt där grässvålen är bortgrävd. Lokal: Klippan söder

Bladrosetter av insådd ängsvädd vid uppföljning i juni året efter insådd. Bladen är ca 2cm stora. Andra arter på bilden är bl.a. svartkämpar, fyrkantig johannesört, kråkvicker och liten blåklocka, vilka är kvarstående eller självspridda. Punkt där grässvålen är bortgrävd. Lokal: Klippan söder

Uppföljning året efter insådd. Punkt som varit krattad eller orörd vid insådd. Notera stor mängd av ängsskallra som grott och även börjat blomma. Lokal: Skog 0372

Uppföljning av grävd punkt. De två tårtbitar där det grott mest är rödklint närmast kameran och brudborste uppe till vänster. Bladrosetter med smala blad är svartkämpar vilka inte är insådda, utan vilka är kvarstående efter grävningen. Lokal: Klippan söder

Bolum. Uppföljning av insådd av gökblomster i punkt som inte grävdes vid insådd. En fuktig kant av ängsvallen som domineras av högvuxen starr. Detta gör att gökblomster hade mycket svårt att gro i ytor där grässvålen inte grävts upp.

Uppföljning 2017 Metod

Bolum. Punkt som inte varit grävd vid insådd. För att återfinna insåddsytorna användes ett måttband ifrån känd startpunkt. Lokal: Bolum

Vid rätt antal meter från föregående punkt återfanns hela cirkelns yta med hjälp av tumstock. Punkt som inte varit grävd vid insådd. Lokal: Bolum

Punkt som varit grävd vid insådd. Uppföljning 2017, två år efter insådd. Notera att det inte längre finns någon bar jord kvar. I cirkelns mitt placerades en pinne som måttbandet fästes i, för att mäta ut nästa punkt. Lokal: Skog

Uppföljning av insådd. Punkterna återfinns med hjälp av måttband och tumstock. De grävda cirkarna är viktiga för att återfinna cirkarna längs bandet. Lokal: Bolum

Uppföljning 2017

Punkt där grässvålen grävdes bort före insådd. Uppföljning 2017, två år efter insådd. Notera hur mycket gräs och örter vuxit till sig. Insådda plantor av rödklint och ängsvädd syns tydligt. Men ursprunglig vegetation har återkommit starkt också. Här är det tydligt påverkat av lövförna. Lokal Klippan.

Punkt där grässvålen inte grävdes bort vid insådd. Uppföljning 2017, två år efter insådd. Ängsskallra har lyckats etablera sig. Lokal: Skog 0372

Punkt där grässvålen grävdes bort före insådd. Uppföljning två år efter insådd. Notera hur snabbt gräset kommit tillbaka. Vid sammanräkning av plantor av insådda arter gäller det att avgränsa ytan så att de inte räknas dubbelt. Lokalen Skog 0372

Fjärilar

Violettekantad guldvinge på södra ängsvallen i Klippan 2014.

För ytterligare information om fjärilar hänvisas till slutrapporten 2017 samt till de två konsultrapporterna över fjärilsinventeringarna 2015 och 2016.